

BESLUT

2015-12-07

Dnr: 15/01871

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2015-07-22, inslag om terrorattentat i Norge; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget kritiseras men frias. Granskningsnämnden anser att det brister i förhållande till kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Det direktsända nyhetsinslaget handlade om att det hade gått fyra år sedan terrorattentaten i Norge år 2011. Inslaget påannonserades genom att en sekvens ur ett tal av Norges statsminister visades och att en speakerröst därefter sa följande.

Fyra år i dag sen terrordåden i Norge. Vi ställer frågan hur har Norge förändrats sen dess?

Inslaget inleddes med att programledaren bland annat berättade att flera minnesstunder hade hållits under dagen och att betydelsen av att bekämpa extremism var ett viktigt budskap i sammanhanget. Därefter välkomnades författaren och journalisten Åsne Seierstad, som sedan intervjuades i direktsändning via videolänk. Åsne Seierstad pratade norska.

Samtalet mellan programledaren och Åsne Seierstad handlade sammanfattningsvis om hur attentaten hade påverkat Norge som land och hur det inrikespolitiska läget hade förändrats sedan år 2011. Mot slutet av intervjun ställde programledaren följande fråga.

Socialdemokraterna vann ju valet i Norge efter attentatet, men sen tycks stämningarna ha förändrats och nu sitter Fremskrittspartiet, som också var med och drev fram så att säga Breivik, i den norska regeringen. Hur kommer det här sig, att ett sådant parti nu har fått den platsen i Norge med tanke på det som har hänt?

På den frågan svarade Åsne Seierstad bland annat att folk inte associerade Fremskrittspartiet med Anders Behring Breivik, trots att han hade varit partimedlem i tio år och hade haft poster inom partiet. Hon sa vidare att debatten i Norge hade handlat om att det var synd om Fremskrittspartiet som hade haft honom som medlem. Debatten om huruvida det fanns något i partiets politiska idéer som påverkade Anders Behring Breivik hade enligt Åsne Seierstad inte tagits ordentligt. Åsne Seierstad trodde vidare att den högersväng som hade skett i norsk politik snarare hade handlat om ekonomi än om något som hade haft med Anders Behring Breivik att göra.

ANMÄLAN

Anmälan anser att det konstaterande som gjordes i förbigående av programledaren, att Fremskrittspartiet nu sitter i regeringen i Norge och att ”de (Fremskrittspartiet) ju var med och drev fram Breivik”, bör granskas med hänsyn till kraven på opartiskhet och saklighet.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet i sändningstillståndet och för fram följande.

Åsne Seierstad intervjuades mot bakgrund av att hon skrivit en bok om Anders Behring Breivik. Den fråga i den direktsända intervjun som anmälan reagerat över var den avslutande och ingick i ett resonemang kring på vilket sätt Norge hade förändrats efter händelserna den 22 juli 2011. Seierstad bedömde att Norge trots allt egentligen inte hade förändrats i grunden.

Norska och svenska är som bekant två närbesläktade språk. För en svenskspråkig går det i allmänhet att förstå vad en norskspråkig säger, men för tydlighetens och hörbarhetens skull väljer SVT oftast att översätta och lägga på en svensk textremsa. Den aktuella intervjun gjordes dock i direktsändning och det fanns alltså ingen möjlighet att lägga på en svensk textremsa.

SVT har i en bilaga kompletterat nämndens programutskrift med en svensk sammanfattning av vad Åsne Seierstad sa på en också för en svensk publik begriplig norska. Åsne Seierstads svar kan formuleras på följande sätt på svenska.

Jag tror att grunden till det är först och främst att folk inte associerar Fremskrittspartiet med Breivik trots att han var medlem i det partiet i tio år och hade några små positioner där. Men i debatten i Norge var man väldigt rädd för att – på ett sätt att (...) Breivik och Fremskrittspartiet blev i stället ”stackars dom” som hade honom som medlem i stället för att tänka sig att det är något i deras tankegodts som också påverkade Breivik. Den

debatten har vi egentligen inte tagit ordentligt här. Men jag tror först och främst att den högersväng som skedde i Norge var mer ekonomisk än att den över huvud taget hade något med honom att göra. Och när det gäller Fremskrittspartiet är det mer invandringskritiskt än Arbeiderpartiet, men samtidigt så är det ett helt annat parti än till exempel Sverigedemokraterna och när det gäller deras politik så är den inte mycket annorlunda än den Arbeiderpartiet står för.

Som framgick av Åsne Seierstads svar hade Anders Behring Breivik en tidigare bakgrund i Fremskrittspartiet. SVT hänvisar till en webbsida där Åsne Seierstads uppgifter stöds och för fram att Fremskrittspartiet också har bekräftat uppgiften om Breiviks tidigare medlemskap, bland annat i samband med en presskonferens för utländska medier.

Mot bakgrund av dessa fakta, att formuleringen i frågan om Fremskrittspartiet löd ”också var med och drev fram så att säga Breivik” och att frågeställningen sattes in i sitt sammanhang av den som besvarade frågan, kan SVT inte finna att programledarens formulering i en direktsänd intervjufråga medför ett brott mot kraven på opartiskhet och saklighet.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att det av anmälaren kritiserade uttalandet, om Fremskrittspartiets förhållande till Anders Behring Breivik, kunde uppfattas som ett ställningstagande i fråga om Fremskrittspartiet hade något ansvar för Anders Behring Breiviks attentat. Enligt nämndens mening brast inslaget därför i förhållande till kraven på opartiskhet och saklighet. Mot bakgrund av att uttalandet var något oprecist anser nämnden dock inte att bristen medför att inslaget strider mot dessa krav.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Elisabet Bäck, Leif Hedman,
Nedjma Chaouche och Clas Barkman efter föredragning av Sofia Karlsson.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Sofia Karlsson

Detta är en elektronisk kopia av beslutet. Namnunderskrifter finns på originalhandlingen som förvaras hos myndigheten.